

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelli vatandaşlarımızın istihdam sorunlarının tespiti ve yasal düzenlemeler de dahil olmak üzere bu sorunların çözümü amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırılması açılmasını arz ve teklif ederiz. 17.04.2012

Mehmet Sander
Mehmet M.

Atilla Kaya
İst. M.

1- Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Enver ERDEM
İzmir M.

D. Aci TOĞRAK
İst. M.

Koray Sydan
Trabzon M.

Prof. Dr. Mustafa Eren
Diyarbakır M.

Ahmet Duran Bulut
Balıkesir M.

Seyfettin Yılmaz
Adana M.

Nezir ÖZENVİSİY
Samsun M.

Cemalettin Şimşek
Samsun M.

Mustafa KALAYCI
Konya M.

Bülent BELEN
Tatvan M.

Mehmet Cinar
Antalya M.

Kemalettin YILMAZ
Adana M.

Mehmet ALKESER
İst. M.

E. Haluk Ayhan
Denizli M.

Fahri BAL
Konya M.

Sümer ORA
(Manisa)

Ölçay ÖZTÜRK
Soc. M. Mh.

Mehmet ERDOĞAN
Muğla M.

GEREKÇE: Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 2002 yılında yapılan, "Türkiye Özürlüler Araştırması 2002" ile ülkemizdeki engellilerin sayısal durumu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre ülkemizde 8.431.937 kişi engelli olarak yaşamını sürdürmektedir. Bunun genel nüfusa oranı yüzde 12,29'dur. Engellilerin yüzde 36,34'ü okuma yazma bilmemekte, yüzde 77,81'i işgücüne dâhil değildir.

Engellilerle ilgili tüm hizmetlerin, ilgili bütün kurum ve kuruluşların ortak plan ve programlarla, işbirliği ve koordinasyon sağlanarak yapılması ve milli politikaların yaygınlaştırılması bugüne kadar mümkün olamamıştır. Ülkemizde, bir çok kurum ve kuruluşların görev alanına giren engellilik konusu ile rehabilitasyon hizmetlerine bir bütün olarak bakılmaması; bu konuda çeşitli ve dağınık mevzuat oluşmasına, hizmetlerde karmaşıklığa ve kopukluğa, takipsizliğe bu da görev ve yetki karmaşasına neden olmaktadır.

Ülkemizde bakıma muhtaç engellilere yönelik sosyal bakım hizmetleri son derece yetersizdir. Bakıma muhtaç engellinin başvurusunda, çok sayıda ayrı kurumdan belge istenilmektedir. Ülkemizde engellilere bir meslek kazandırmak suretiyle onları üretime katmayı amaçlayan yeterli mesleki rehabilitasyon merkezleri bulunmamaktadır. Çeşitli özür gruplarına mensup engellilerin aynı mesleki rehabilitasyon programına alınmaları nedeniyle hizmet amacına ulaşamamaktadır.

Devlet tüm vatandaşlarının hayatlarını idame ettirecek miktarda gelir sağlayabilecekleri iş alanları yaratmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük engelliler için de geçerlidir. Ülkemizde engellilere yönelik istihdam politikaları büyük ölçüde kota tekniğine dayanmaktadır. 4857 Sayılı İş Kanunun 30. maddesi; elli veya daha fazla işçi çalışan özel sektör işyerlerinde yüzde üç, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürli çalıştırılmasını öngörmektedir. 657 Sayılı DMK'nun 53. maddesine göre ise bu oran yüzde 3'tür.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 25 Kasım 2011 tarihli verilerine göre; kamuda açık engelli işçi kontenjanı 995, açık engelli memur kontenjanı 23.360 kişidir. Özel sektörde açık engelli işçi kontenjanı 22.600 kişidir. Bu veriler kota sisteminin; engellilerin işgücü piyasasına katılımı, istihdamı, çalışma barışı ve iş ilişkilerinde beklenen katkıyı sağlayamadığını göstermektedir.

5378 Sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik; 30 Mayıs 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelikte, devletçe yapılacak teknik yardımın ve mali desteğin kimlere, nasıl ve hangi miktarda verileceği gibi konularda herhangi bir açıklık bulunmamakta, büyük yatırımlar gerektiren bu tür işyerlerinin kurulmasını teşvik için herhangi bir hüküm içermemektedir.

5378 sayılı Kanunun geçici 2'nci maddesine göre; Kamu kurum ve kuruluşlarına ait alan ve yapılar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan umuma açık hizmet veren her türlü yapıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan 1.7.2005 tarihinden itibaren yedi yıl içinde engellilerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilmesi gerekmektedir. Kanunun geçici 3'üncü maddesinde; "Belediyelerin toplu taşıma hizmetlerinin özürliülerin erişilebilirliğine uygun olması için bu kanunun yürürlüğe giriş tarihi olan 1.7.2005 tarihinden itibaren yedi yıl içinde özürliüler için erişilebilir duruma getirilir." hükmü yer almaktadır. Bu kanun yürürlüğe girdiğinden bu yana, kanunda belirtilen hususların ne kadarının hayata geçirildiği konusunda hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Kanunda belirtilen hususların kimler tarafından yapılacağına belirtilmiş olmasına rağmen; bu hizmetlerin nasıl yapılacağı, hangi kaynaklar tarafından finanse edileceği ve denetim ve kontrollerinin hangi kurum tarafından yapılacağı belirtilmemiştir.

Modern devletin görevi, yalnızca engelli bireylerin haklarını geliştirmek ve denetlemek değildir. Devlet aynı zamanda engellilerin yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda gelişmelerini, eşit fırsatlara sahip olmalarını güvence altına almak, onların ekonomik ve sosyal refahını sağlamak zorundadır. Oysa Türkiye'deki yaklaşık 8,5 milyon engelli vatandaşımız eğitimden sağlığa, istihdamdan, ulaşıma kadar her alanda onlarca sorun yaşamaktadır.